

การศึกษาการเรียกชดเชยจากความล่าช้าในงานก่อสร้างที่เกิดจาก
ค่าสูญเสียโอกาสในการทำกำไร

นายปฐวี ธนกิจกำจร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวิศวกรรมโยธา ภาควิชาวิศวกรรมโยธา

คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2547

ISBN 974-17-4863-9

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

19 ก.ค. 2549

I 22 208768

A STUDY OF CONSTRUCTION DELAY CLAIMS DUE TO
LOSS OF OPPORTUNITY PROFIT

Mr. Pattawee Tanakitkhamjorn

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Engineering in Civil Engineering

Department of Civil Engineering

Faculty of Engineering

Chulalongkorn University

Academic Year 2004

ISBN 974-17-4863-9

ปฐวี ธนิกกิจาร : การศึกษาการเรียกชดเชยจากความล่าช้าในงานก่อสร้างที่เกิดจากค่าสูญเสียโอกาสในการทำกำไร (A STUDY OF CONSTRUCTION DELAY CLAIMS DUE TO LOSS OF OPPORTUNITY PROFIT) อาจารย์ที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์ ดร. วิสุทธิ ช่อวิเชียร, 144 หน้า.ISBN 974-17-4863-9

ค่าสูญเสียโอกาสในการทำกำไรเป็นผลต่างระหว่างสภาพเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจริงและสภาพเศรษฐกิจที่ควรจะเป็น แม้ว่าค่าสูญเสียโอกาสในการทำกำไรจะเป็นความเสียหายประเภทหนึ่งที่เกิดขึ้นเนื่องจากความล่าช้าในงานก่อสร้าง ค่าเสียหายดังกล่าวมักไม่ได้รับการชดเชยเนื่องจากการขาดหลักการและวิธีที่ใช้ในการประเมิน ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหลักการและเสนอแนะแนวทางสำหรับการเรียกชดเชยจากความล่าช้าเนื่องจากค่าสูญเสียโอกาสในการทำกำไรในงานก่อสร้าง ขั้นตอนการศึกษาเริ่มจากการวิเคราะห์หลักการเกี่ยวกับค่าสูญเสียโอกาสในการทำกำไรและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จต่อการเรียกชดเชยความเสียหายโดยอาศัยการสำรวจเชิงเอกสารเพื่อเสนอแนะแนวคิดในการเรียกชดเชยสำหรับค่าสูญเสียโอกาสในงานก่อสร้าง จากนั้นจึงทำการเสนอแนะแนวทางในพิสูจน์ความรับผิดชอบ ตลอดจนวิเคราะห์ผลกระทบค่าเสียหายและเวลาที่เกิดขึ้นสำหรับค่าสูญเสียโอกาสโดยอาศัยแนวคิดที่ได้จากการวิเคราะห์ข้างต้นเป็นพื้นฐานร่วมกับการประยุกต์แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องทั้งจากทางด้านการเงินและวิศวกรรม

จากผลการศึกษาสรุปได้ว่า ในการเรียกชดเชยสำหรับค่าสูญเสียโอกาสในการทำกำไรนั้น ฝ่ายผู้รับเหมาจะได้รับสิทธิในการเรียกชดเชยในสวนดังกล่าว เมื่อไม่มีเงื่อนไขในสัญญาடன்สิทธิในการเรียกชดเชยสำหรับค่าสูญเสียโอกาสในการทำกำไร โดยฝ่ายผู้รับเหมาจำเป็นต้องแสดงหลักฐานให้ฝ่ายผู้ว่าจ้างเห็นว่า ระยะเวลาที่มีความล่าช้าเกิดขึ้น (ที่มีสาเหตุจากฝ่ายผู้ว่าจ้าง) ฝ่ายผู้รับเหมามีโอกาสเข้าร่วมและชนะการประมูลโครงการที่พลาดโอกาส แต่ไม่สามารถเข้าร่วมประมูลโครงการดังกล่าวได้เนื่องจากทรัพยากรที่จำเป็นถูกกักไว้สำหรับบริหารโครงการที่ล่าช้าซึ่งผลกระทบความเสียหายที่เกิดขึ้นเป็นที่รับรู้ร่วมกันระหว่างลงนามในสัญญา และการประเมินผลกระทบด้านค่าเสียหายมีความถูกต้องเพียงพอ

การจัดเก็บเอกสารสนับสนุนในการเรียกชดเชยสำหรับความล่าช้า เอกสารการประมูลของโครงการที่พลาดโอกาส แนวคิดในการวัดโอกาสชนะการประมูล และแนวคิดเกี่ยวกับเงินสดดำเนินการน้อยที่สุดขององค์กรถูกใช้เป็นแนวทางในการพิสูจน์ความรับผิดชอบสำหรับการสูญเสียโอกาสในการทำกำไร โดยค่าชดเชยสำหรับค่าสูญเสียโอกาสในการทำกำไรได้จากการประเมินผลตอบแทนโครงการน้อยที่สุดเพื่อชดเชยต้นทุนที่เกิดขึ้นเนื่องจากการจัดหาเงินทุนสำหรับโครงการที่พลาดโอกาสระหว่างช่วงเวลาที่ได้รับความเสียหาย

ภาควิชา.....วิศวกรรมโยธา.....

สาขาวิชา.....วิศวกรรมโยธา.....

ปีการศึกษา.....2547.....

ลายมือชื่อนิสิต.....ปฐวี ธนิกกิจาร.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..........

4470388521 : MAJOR CONSTRUCTION MANAGEMENT

KEY WORD: CONSTRUCTION CLAIMS, DELAY, LOSS OF OPPORTUNITY PROFIT, TIME IMPACTS ANALYSIS AND, COST IMPACT ANALYSIS

PATTAWEE TANAKITKHAMJORN: A STUDY OF CONSTRUCTION DELAY CLAIMS DUE TO LOSS OF OPPORTUNITY PROFIT. THESIS ADVISOR: ASSOC.PROF.VISUTH CHOVICHIEH, Ph.D. 144. pp. ISBN 974-17-4863-9

Loss of opportunity profit is the difference occurred as a result of having the unexpected economic situation rather than a good economic situation as planned. Despite the fact that the loss of opportunity profit is a type of loss caused the delay of construction, It usually fails to compensate the loss of time and cost due to the lack of assessment process and policy. Such lack hence makes the success of the consequent compensation less possible. This research is aimed at studying the loss of opportunity profit's policy to suggest a means of compensation. Based on the documents involved, the process begins with the analysis of the policy and factors implementing the compensation. The study will then suggest how to prove responsibility of the owner causing the delay and to estimate the cost within the period of time lost by means of engineering and financial theories.

According to the research, the contractor will have the right to claim for the loss of opportunity profit merely when the contract has no clause for waiving of consequential damages. The contractor needs to show the owner that while there is a delay (caused by the owner), the contractor has a potential success in another bid but is unable to place the bid because their resources are limited and stuck with the owner's extended project and the loss is foreseeable. Also, the loss assessment process has reasonable certainty.

Filing the delay claim document, filing the bid package of project which the contractor fails to submit the bid, the bidding model concept and the minimum working capital concept of the organization are used to prove responsibility in the loss of opportunity profit. The compensation of such loss is acquired from the minimum rate of return to compensate the cost of capital during the organization's fund raising process for the loss of opportunity project during damage period.

DepartmentCivil Engineering...

Student's signature.....

Field of StudyCivil Engineering...

Advisor's signature.....

Academic Year2004.....

Handwritten signatures in Thai script: 1. Student signature: ฐิติกร อภิชาติ (Titi-kan Apichai) 2. Advisor signature: วิสุม ชอวชิเณ (Wisum Chovichien)

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์ คำแนะนำ ความร่วมมือ และกำลังใจจากผู้ที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รองศาสตราจารย์ ดร. วิสุทธิ์ ช่อวิเชียร ผู้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งคอยดูแลการทำงานวิจัยอย่างใกล้ชิด ให้คำปรึกษาและชี้แนะแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น พร้อมให้กำลังใจในการทำงาน ตลอดจนขอขอบพระคุณอย่างสูงต่อคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์และถูกต้องยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอขอบคุณ อาจารย์ ดร. วีระศักดิ์ ลิขิตเรืองศิลป์ และ พื้ทองกฤษณ์ โตชัยวัฒน์ ตลอดจน อาจารย์ ดร.นาถฤดี ศุภกิจจาร์ภักษ์และอาจารย์ ดร. อนันต์ เจียรวงศ์ อาจารย์ประจำภาควิชาการธนาคารและการเงิน คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งได้ให้ความช่วยเหลือ คอยดูแลให้คำปรึกษาตลอดจนให้ความอนุเคราะห์เกี่ยวกับหนังสือและข้อมูลที่จำเป็นในการทำวิทยานิพนธ์ด้วยดีตลอดมา

ผู้วิจัยมีความสำนึกในพระคุณของคณาจารย์ทุกท่าน คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย และขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อ บิดามารดา ญาติพี่น้องของผู้ทำวิจัย ที่ได้เอาใจใส่ดูแลและให้ความอนุเคราะห์แก่ผู้วิจัยจนสำเร็จการศึกษา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญรูป.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย.....	4
1.3 ขอบเขตของงานวิจัย.....	4
1.4 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	4
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
2.1 ความหมายและประเภทของการเรียกขตเซย.....	8
2.2 การเรียกขตเซยที่มีสาเหตุจากความล่าช้า.....	12
2.3 การจัดการการเรียกขตเซยเนื่องจากความล่าช้า.....	17
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับค่าสูญเสียโอกาสในการทำกำไรในสายงานก่อสร้าง.....	32
2.5 สรุป.....	36
บทที่ 3 การพิสูจน์สิทธิในการเรียกขตเซยเนื่องจากการสูญเสียโอกาสในการทำกำไร.....	37
3.1 องค์ประกอบที่ส่งผลสำเร็จต่อการเรียกขตเซยสำหรับค่าสูญเสียโอกาสในการทำกำไร.....	38
3.2 แนวคิดที่ใช้ในการเรียกขตเซยจากความล่าช้าในงานก่อสร้างสำหรับค่าสูญเสียโอกาสในการทำกำไร.....	45
3.3 องค์ประกอบที่ใช้ในการระบุความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นเนื่องจากการสูญเสียโอกาสในการทำกำไร.....	47
3.4 แนวทางในการเตรียมการเพื่อพิสูจน์สิทธิเรียกขตเซยสำหรับการสูญเสียโอกาสในการทำกำไร.....	48

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.5 สรุป.....	66
บทที่ 4 การวิเคราะห์ผลกระทบด้านเวลาที่เกิดขึ้นสำหรับการเรียกชดเชยจากการสูญเสียโอกาสในการทำกำไร.....	69
4.1 แนวทางที่ใช้ในการคัดเลือกวิธีที่ใช้ในการวิเคราะห์ความล่าช้าสำหรับการเรียกชดเชย.....	69
4.2 วิธีที่ใช้ในการแบ่งความรับผิดชอบความเสียหายในกรณีที่ความล่าช้าเกิดขึ้นจากหลายสาเหตุร่วมกัน.....	82
4.3 การวิเคราะห์ความล่าช้าสำหรับการเรียกชดเชยเนื่องจากการสูญเสียโอกาสในการทำกำไร.....	85
4.4 สรุป.....	86
บทที่ 5 การวิเคราะห์ผลกระทบความเสียหายที่เกิดขึ้นเนื่องจากการสูญเสียโอกาสในการทำกำไร.....	89
5.1 การวิเคราะห์ความเสียหายที่เกิดขึ้นเนื่องจากการสูญเสียโอกาสในการทำกำไร.....	89
5.2 แนวทางในการประเมินค่าเสียหายสำหรับการสูญเสียโอกาสในการทำกำไร.....	90
5.3 เอกสารที่ใช้ในการยื่นประกอบการเรียกชดเชยในส่วนของวิเคราะห์ความเสียหายที่เกิดขึ้นเนื่องจากการสูญเสียโอกาสในการทำกำไร.....	97
5.4 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อแนวคิดในการประเมินค่าสูญเสียโอกาสในการทำกำไรที่น่าเสนอ.....	98
5.5 สรุป.....	99
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	101
6.1 สรุปผลการวิจัย.....	101
6.2 ข้อเสนอแนะ.....	106
รายการอ้างอิง.....	108
ภาคผนวก.....	114
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	144

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	แสดงการจำแนกประเภทการเรียกร้องสิทธิ ข้อโต้แย้ง และกรณีพิพาทที่ได้จากการศึกษางานวิจัยในอดีต.....	9
2.2	แสดงสาเหตุความล่าช้าที่ได้จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
2.3	แสดงเอกสารด้านราคาที่ใช้ในกระบวนการการเรียกขุดเซย.....	22
3.1	แสดงเอกสารสนับสนุนในการเรียกขุดเซยจากความล่าช้าในงานก่อสร้าง.....	50
3.2	แสดงชนิดของข้อมูลที่จำเป็นในการประเมินกระแสเงินสดโดยวิธีทางตรงและการประเมินกระแสเงินสดโดยอาศัยเส้นโค้งความสัมพันธ์ระหว่างร้อยละมูลค่าสะสมของโครงการและร้อยละของเวลาที่ใช้ไปของงานก่อสร้าง.....	63
4.1	แสดงขั้นตอนในการจัดทำแผนงานที่คาดการณ์เพิ่มกิจกรรมที่ล่าช้า และแผนงานที่จริงลดกิจกรรมที่ล่าช้า.....	71
4.2	แสดงการเปรียบเทียบการวิเคราะห์ความล่าช้าที่ได้รับการศึกษาในปัจจุบัน....	73

สารบัญรูป

รูปที่		หน้า
2.1	แสดงตัวอย่างสาเหตุของความล่าช้าที่ให้อภัยได้.....	15
2.2	แสดงสาเหตุหลัก 8 ประการที่ผู้รับจ้างใช้เป็นพื้นฐานในการเรียกร้องสิทธิชดเชยจากเจ้าของโครงการ.....	16
2.3	แสดงหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการเรียกร้องสิทธิในเอกสารสัญญาที่ควรพิจารณาประกอบด้วยในการเรียกชดเชย.....	17
2.4	แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการในการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการเรียกชดเชย.....	18
2.5	แสดงองค์ประกอบของค่าชดเชยความเสียหายเนื่องจากความล่าช้า.....	26
2.6	แสดงสูตรคำนวณต้นทุนสำนักงานชอนวิธีที่มีผู้ทำการศึกษาในปัจจุบัน.....	31
3.1	แสดงแนวคิดในการระบุความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นสำหรับค่าสูญเสียโอกาสในการทำกำไร.....	48
3.2	แสดงตัวอย่างเส้นโค้งความสัมพันธ์ระหว่าง ดชนีวัดความสามารถในการแข่งขัน (C) และ มูลค่าในแต่ละโครงการ.....	54
3.3	แสดงแนวทางในการหาจัดทำเส้นโค้งความสัมพันธ์ดัชนีวัดความสามารถในการแข่งขัน และมูลค่าโครงการ.....	55
3.4	แสดงแนวทางในการพิสูจน์ว่าฝ่ายผู้รับเหมาความสามารถในการแข่งขันที่พอเพียงที่จะชนะการประมูล.....	56
3.5	แสดงตัวอย่างเส้นโค้งความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีการประมูล(R) และ ความถี่ที่เกิดขึ้น.....	56
3.6	แสดงแนวคิดในการหาโอกาสที่จะยื่นประมูลงานต่ำกว่าราคาต่ำสุดของงานที่พลาดโอกาส.....	57
3.7	แสดงแนวคิดในการพิสูจน์ว่าผู้รับเหมาได้รับความเสียหายเนื่องจากไม่สามารถจัดหากระแสเงินสดในการดำเนินการที่มีสาเหตุมาจากความล่าช้าที่เกิดขึ้น.....	60
3.8	แสดงขั้นตอนในการประเมินกระแสเงินสดโดยวิธีทางตรง.....	61
3.9	แสดงขั้นตอนในการประเมินกระแสเงินสดของโครงการที่พลาดโอกาสโดยอาศัยเส้นโค้งความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าโครงการและระยะเวลาโครงการ.....	65

สารบัญรูป (ต่อ)

รูปที่	หน้า
3.10	แสดงแนวทางที่ใช้ในการประเมินกระแสเงินสดขององค์กรเพื่อเตรียมการสำหรับการเรียกชดเชยเนื่องจากการสูญเสียโอกาสในการทำกำไร..... 66
4.1	แสดงปัจจัยที่ส่งผลต่อการคัดเลือกวิธีที่ใช้ในการวิเคราะห์ความล่าช้าที่เกิดขึ้น..... 80
4.2	แสดงแนวทางในการเลือกวิธีวิเคราะห์ความล่าช้า..... 81
4.3.	แสดงการแบ่งความรับผิดชอบตามลำดับก่อนหลังของสาเหตุความล่าช้าที่เกิดขึ้น..... 82
5.1	แสดงแนวคิดเกี่ยวกับความเสียหายที่เกิดขึ้นเนื่องจากการสูญเสียโอกาสในการทำกำไร..... 90
5.2	แสดงขั้นตอนในการประเมินส่วนชดเชยสำหรับค่าสูญเสียโอกาสในการทำกำไร..... 92
5.3	แสดงแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับต้นทุนในการจัดหาเงินทุนโครงการ..... 93